

Aktuelle skulpturudstillinger

Dansk billedhuggersamfund udstiller i:
Kongens Have 21. august- 17. oktober 2010
Avedøre Lejren 12. juli – 15. august 2010
Ølgod Biennale 2011

Skulpturer og kunst til haven

af Anne Fischer Stausholm,
landskabsarkitekt PLR, MDL

Haven er nærmest det perfekte sted til skulpturer. Planter og stenmaterialer danner en smuk kombination med kunst. De nærmest forstærker hinandens udtryk, og der kan både skabes fokus og intensitet i haverummet ved brug af kunst. Derfor skal man også være bevidst om placering og det givne kunstværks udtryk. Det er svært at diskutere kunst, og den personlige opfattelse er fin og er med til at give haven personlighed og identitet. Derimod er god kunst indiskutabel. Jo bedre kunst, jo mere højes havens udtryk. Hvor kunst førhen var forbeholdt store parker og herskabelige ejendomme har det langsomt ændret karakter. Interessen for kunst er i dag heldigvis udbredt til en bredere befolkningsgruppe og tillige med en bredere alderssammensætning. Det giver en større differentiering af både indhold og prisniveau. Hvad man så skal vælge, må bero på den enkelte. Det er vigtigt, at den kunst, der placeres i haven, matcher de mennesker, som bebor huset og det haveudtryk, de har skabt. Om man så er til harmoni eller kontraster betyder mindre, valget skal blot være bevidst. Vores overvældende interesse for haven i disse år medfører blandt andet, at vi trækker flere og flere af husets elementer ud i haven. Haven bliver et ekstra rum, hvor vi udfolder en række aktiviteter. Det er herligt, og ligesom flere og flere interesserer sig for kunst på væggene er der også yderligere interesse for, at kunsten kommer ud i haven og er med til at mangfoldiggøre det liv og de oplevelser, der er knyttet til haven.

Kunst til små og store haver

Kunst kan både være det, man altid skal se og derfor placeres på

terrassen, og det kan også være fikspunktet for enden af haven. Havens størrelse er derimod af mindre betydning for, hvorvidt det er muligt at placere skulpturer. Så her har alle mulighed for at være med. Derimod skal det nok overvejes om havens karakter egner sig til kunst. Flyder hele haven i brænde, haveredskaber og børnenes legetøj, skal det måske nok overvejes, om kunst er det rette. Derimod er der intet krav til en vedligeholdt have. En stor robust skulptur i en uklippet græsplæne kan være ganske flot. Haven ændrer også karakter alt efter hvilken aldersgruppe, der anvender den. Som rettesnor kan man sige, at som ældre bliver man mindre til blomster og fascineres mere af planternes grønne bladformer og de kontraster, det kan give.

Opholdspladser giver haveglæde

Ønsker du at samle dele af haven omkring en smuk skulptur kan det være fint at inddele haven med forskellige udtryk. Omkring huset er den nære have og området, hvor man opholder sig. Det må gerne bestå af flere mindre rum, så der kan rykkes efter vinden og lyset. Mange opholdspladser er med til at skabe en bedre udnyttelse af haven, men har du en stor familie, skal der også være plads til dette, eller alternativt kan græsplænen tages i brug til store sammenkomster. Alle disse rum egner sig fint til placering af skulpturer. Det kan være med til at give rummene identitet, og de enkelte skulpturer vil heller ikke forstyrre hinanden. Her skal der tænkes i mindre skulpturer. I havens øvrige rum kan skulpturerne være større. Det kan måske her være sværere at finde den rette placering. Husk på, at en skulptur sagtens kan stå inde i et bed.

” Vandtrapper appellerer både til børn og voksne, og der kan bruges timer på at se vandet danse

Vandtrappen er både et skulpturelt og lydæssigt element i haven. Trappen er designet af Hanne Keis og produceret af Aarhus Cementvarefabrik.

Den kan både stå som en af bedenes planter, men den kan også gemme sig og pludselig dukke op mellem planterne og være en dejlig overraskelse. Det kan også være fint at skabe rum af hække i haven. Det er med til at gøre haven større og i de enkelte rum er det smukt at placere en eller flere skulpturer. Hvis hækkene ydermere er forskellige, kan der skabes årstidsvariation. Husk at der skal være elementer der samler, og det kan fx være større træer i haven, stedsegrønne planter eller en stærk ramme omkring haven af den samme hæktype.

Planter og skulpturer

At skulpturer og planter harmonerer smukt med hinanden er uomtvisteligt, og plantematerialet kan anvendes på mange måder. Kontrasten mellem det klippede og uklippede er oplagt at anvende i haven og gerne i sammenhæng med skulpturer. Det er med til at understrege effekten. Stedsegrønne planter er også et hit. Her kan det være en fordel at variere mellem klippede og uklippede planter og ligeledes arbejde med lodrette og vandrette flader. Klippede buksbom kugler i forening med bunddækkeplanten vinterglans, Pachysandra er en smuk kombination. Taks er også en rigtig fin plante og har den fordel, at den kan klippes i meget skarpe former, at den skyder villigt efter at være

klippet hårdt tilbage, og at den også er meget smuk, når den står uklippet. Alle forhold kan udnyttes i en optimal kombination med skulpturer. Udover at taksen kan være en perfekt baggrund for skulpturer, er også en bøgehæk eller vedbend op af en mur gode baggrunde for skulpturer. Ønskes der mange skulpturer i en have, er det vigtigt, at der er mange ensartede grønne flader som kontrast til skulpturerne. Det er fint at tænke, at haveudtrykket skal være stærkt nok til at stå uden skulpturerne, men bliver forstærket af disse. Er der skulpturer i haven vil det typisk minimere behovet for beplantning, fordi skulpturerne bibringer haven karakter og indhold. Indret haven efter det pasningsniveau der kan overkommes. Der kan sagtens være oplejede områder i haven. Men der hvor der er valgt et højt plejeniveau, skal det holdes. Her kan en smuk skulptur ikke redde en dårlig pasning. Som eksempel kan nævnes, at hvis der ikke er tid til at slå græsset, så lad være og slå det to gange om året. Brug så krudtet på at klippe en smuk sti igennem det vilde græs og lad stien føre ned til en dejlig skulptur og sådan opnås en flot effekt med en lille indsats.

Funktionelle skulpturer

Skulpturer kan også have en funktion. Her tænkes først og fremmest på sid-

depladser eller bænke, der kan være udformet som kunst. Granitbænke, hvor der er arbejdet med materialet i en forarbejdet og uforarbejdet form, giver både farvevariation og karakter i haven. Det kan også være fuglebade, der findes i fantastisk smukke udformninger, og det modsatte er desværre også tilfældet, så vær varsom her. Lyssætning af haven kan både virke skulpturelt, hvor dele af beplantninger eller træer lyses op og samtidig har den praktiske funktion, at der kan færdes i haven i mørke. Der findes i dag mange lystyper, der kan placeres diskret i haven og uden det store strømforbrug. Men også her gælder det, at man gerne må have en vis kritisk sans for at opnå et kvalitetsudtryk.

Lyd i haven

Vil du gerne forene kunst med en lydoplevelse er vandskulpturer det ideelle. De findes i mange størrelser og kan derfor indpasses også i den lille have. Vandtrapper appellerer både til børn og voksne, og der kan bruges timer på at se vandet danse og lave mønstre i passagen ned over trapperne. Vandtrapperne er udover i at være placeret i mange privathaver også brugt i sansehaver, hvor lysets spil i vandet, lyden af vandets rislen og det kolde vand kontra den varme sol i høj grad giver mange sanseindtryk. Det nyeste inden for den type haver er terapihaver, fordi så mange undersøgelser viser, at helbredelse og livskvalitet kan bedres ved at lade syge mennesker opholde sig i grønne omgivelser. Vindharpes er også lyd i haven og de findes i mange afskygninger og størrelser. Går man efter de mere kunstnerisk udformede, kan det være et meget smukt indslag i haven.

Græsplænsens ensartede flade egner sig fint til skulpturer. Hvis græsklipning skal være nemt, kan skulpturen sættes på en sten eller en chausstestensflade i niveau med græsset

www.skulptur.dk Dansk Billedhuggersamfund
www.vandtrapper.dk Billedhugger Hanne Keis
www.bettyengholm.dk Keramisk formgiver Betty Engholm
www.galleri-gl-lejre.dk Galleriejer Dorte Philipsen fungerer som kunstnerisk konsulent og vejleder ved udsmykningsopgaver.

Betty Engholms smukke pudestole i keramik kan stå enkeltvis eller i flok og fås i forskellige mønstre og farver og fungerer fint både som skulptur og stol

Glaskunst i haven giver liv og farvespil i forhold til lyset. Glaskunstneren Bettina Woetmann har lavet ikonet i metalramme

